

lectus: ante Synodum Tridentinam celebratam quasi ipsius Concilii vota praeveniens, Collegium erexerat. Quo postea in urbem Dioeceseos primariam translato, junioribus ad scientiam et virtutem informandis, plus quàm duobus saeculis, prout ex historicis constat documentis, optimè fuerat provisum. Cumquè illud sub nomine Sti. Nicolai Episcopi erectum Collegium praeclarà admodum laude tam longo temporis spatio exstitisset, Seminario Tridentino, quod posteriori tempore fuerat erectum, in unum copulatur. Cùm verò utrumque optimè de Ecclesià ac civili societate semper fuisset meritum: Seminarium, prout par erat, ingeminato sic decoris splendore fulgebat. Eorum denique, qui Collegio ipsi moderando praevisissent, quique scientiae ac prudentiae laude praecelebant, praeclarum ipsum nomine ac decore: Seminarium, eò celebritatis devenerat, ut cum Noster Raynundus ipsi fuit electus moderando, eò undique magno numero confluentes maximo sibi honori ducerent, si eidem inscriberentur alumni. Institutio praeterea, tùm ordine rerum, tùm idoneis professoribus delectis, summis omnium efferebatur laudibus. Inibi igitur, sicut optima institutionis ordo sapienter constitutus, utque maximus laborum fructus: ita et Superioris cujuscumque munus, ut honore praestans, arduum: Rectoris autem, sicut honore praestantissimum, sic oneris causà difficillimum.

Quod quidem ex eo praesertim, quod temporibus et veritati et bono maximè infestis, omnia ubique locorum permisceri incoepit; at ibi vel praecipuè, ubi ut scientiarum clarior in dies cultus evaserat; ita, quibusdam pro suà, nec bonà quidem causà, agentibus, pestis dum quaedam librorum grassabatur, qui à severitate morum, imò ab omni recti et honesti sensu legentium animos, praesertim junio-

rum, avertere nati et idonei: opinionum monstra simul erumpere, societatisque ipsius paci ac bono maxima jam-jam imminere pericula. Quae cùm ita forent, arduumque, quàm quod maximè, Seminarii illius dirigendi munus: eum, cujus vires tanto oneri nec diutius, nec nisi aegrè ferendo aequarent, è millibus si seligeretur, unus, inveniri vix posse, altè omnium animis insederat.

Numquid sed enim Vir egregius in eo, quod tum sibi injungebatur munus; in iis etiam in proximo sibi injungendis, omni quidem tempore difficilibus, pro temporum autem conditione difficillimis: divinà credatur ope destituendus? Animum advertite quaeso, ut intueamini, quòd cùm perspicacem illius ingenii vim neque hactenus latentia mala, neque imminetia effugiant: omnibus his pro rerum varietate, et personarum indole, remedia adhibeat praesentissima: idque, ut generoso decent animo, timore, odio, cupiditate alienus; quàmque omnia suaviter ac fortiter gerat, in similitudinem Supremi illius universorum bono providentis Numinis.

Si autem singula considerentur, quid de eà, quam ab ipso Mechoacanensi Antistite adeptus est existimatione pro Collegii moderatione adeo sapienter perfunctà, idque integro decennio et triennio? Quid de eo, quòd juniores, ipso moderante, in scientiarum non modò, sed etiam et precipuè in virtutis amore et cultu in dies ita ardentè progressi sunt, imperturbatàque adeo animi tranquillitate, ut nihil obstare, sed potiùs abesse temporum calamitas videretur, quà ipsa Ecclesia, et Ecclesiae decus maximum, ipsa Seminaria ex gentis nostrae memorià afficiebantur? Quid, quòd idem Antistes, cùm in exilium actus, inter primos quos, ut suas in Dioecesi gubernandà vices gererent, nominavit, Nostrum

Raymundum elegit? Quid de ejus prudentissimâ, expeditissimâ, rectissimâ administrandi ratione? Quae ea fuit, quae et Antistitis laudibus, et hostium persecutione optima probaretur. Quid de tempore quo exulavit? Quantum ab hostili animo eum vexare delectatis, et vel ab ipsâ repentinâ aëris et locorum mutatione affectus molestiis! cùm vel primùm in longinquo positus, et extra Dioecesim; vel cùm in ipsam reversus, exulare tamen coactus!

Jam equidem, credo, nôstis, quàm fortiter quàmque prudenter in omnibus se gesserit: ipsis hostibus iterùm et saepius, tùm illo quidem, tùm postero tempore ejus in bono constantiam, ejusque invictam fortitudinem omni praeconio extollere coactis.

Quibus verò enarranda verbis, quantum eo etiam temporis intervallo ad juniorum institutionem laboraverit! Cùm enim in urbe Episcopali jam ab aliquot retro annis, nec modò impediretur Seminarium, sed etiam illius restituendi spes ipsa praecisa videretur: cùmque ad Collegium alibi erigendum, et suo in Ecclesiae bonum ferventi studio impelleretur; et Mechoacanensis Antistitis vota accederent: iis, qui sacrae militiae adscribi cupientes, quique suis votis frustrari Noster Raymundus maximè dolebat, efformandis, in Celayensi Urbe Collegium constituit: sapienti adeo ratione et ordine, ut in ipso, supra id quod ex temporum calamitate sperari licebat, efformandis rite clericis verè Seminarium effloresceret: unde paucis labentibus annis fructum maximum colligere licuit.

Ubi ex Celayensi tandem in Moreliensem urbem regredi datum: tunc, ut par erat, Seminario restituendo adlaboravit. Temporumque ac rerum adjunctis aliquâ ex parte faventibus, solerter, quae adhuc supere-

rant, media adhibens, novisque studio et zelo indefesso procurandis assiduus: adeo ad exoptatum exitum, Deo adjuvante, feliciter pervenit, ut Seminarium illud non denudò videretur restitui; sed quasi à somno excitatum, novâ luce recreari. Et quamvis aere, humanisque praesidiis destitueretur, nec idcirco dolens, sed potiùs se quasi vinculis expeditum sentiens, tandem subitò juvenili robore ac decore donatum, illud meritò posset occinere: *Renovabitur ut aquilae juvenus mea* (1); et tanti Viri exemplo ante oculos praefulgenti, melioris aevi juvenum selectissima cohors, verae sapientiae et virtutis viam ingressa, in earumque castris promereri percipida, vehementissimo Dei gloriae procurandae zelo, acriori cursu ad optima quaeque euitens, ardentissimo Ecclesiae et Patriae amore raperetur.

Quid plura? Rursus Dioecesi ab Ilmo. Mechoacanensi Antistite administrandae praefectus, quanto studio, quàmque rebus omnibus sapienter providendis cooperator fidelissimus! Ut non immeritò bonos ac pios homines laetitiâ, iniquos etiam reverentiâ, cunctos denique admiratione perculerit: jamque in illo sicut Episcopale meritum et virtus, ita etiam Episcopale decus et dignitas praefulgeret.

Tum verò, cum à Maximo Pontifice sanctissimae sanè memoriae Pio IX Episcopus Queretarensis fuisset renuntiatus: quàm ipse modestiâ et humilitate actus, id semel atque iterum deprecabatur, ne sibi onus tantum imponeretur! Nec mirum, si vel ipsis Angelicis humeris formidandum onus humiliter, etsi assiduè, recusaverit sibi imponi: cùm et ipse Moises, dum ad liberandum ex ferreâ Aegypti captivitate populum Israël mitteretur à Domino,

(1) Ps. CII, vers. 5.

honorem et onus recusandum censuerit. Si autem id, quia humilitate factum, Deo jucundum: num verò, quod Noster Raymundus, humilitate etiam actus, deprecatus est, argui possit aut reprehendi?

Apostolico verò imperio sibi injuncto, quantà ad suum munus exsequendum sollicitudine excitatus! Tunc feliciter illud tandem Queretarensi Ecclesiae obtigit bonum, quo, calamitate brevissimè superventurà, foret privanda. Neque, quòd haec dixerim, mirari oportet: quandoquidem temporis intervallum, quantumcumque id demum fuerit, si tamen fine absolvatur, meritò dicendum brevissimum. Etsi verò illud ex oculis ereptum, felicissimum tamen eum fuerit, tantisque nos cumulàrit bonis, numquam ex animis grato sensu affectis recessurum, sed sempiternà memorià consecrandum!

Dei igitur sapientissimè omnia providentis ordinatione dispositum, ut Vir egregius, qui vel celeberrimis ex hâc Novi orbis regione Dioeceses, imò vel ipsius Europae antiquiores et celebriores dignissimè fuisset, si ad eas regendas eligeretur, rector: parvae, et pauperi, et recenter erectae Ecclesiae praeficeretur. Cur verò ità factum, Auditores Charissimi? Absit, ut Dei consilia, creaturis inscrutabilia, ego miser perscrutari praesumam. Sed si mihi id quod sentio, quodque ex rebus ipsis conjecerim, dicere liceat: non modò hujus Ecclesiae bono, sed aliarum etiam gentis Mexicanæ Dioeceseon utilitati et bono Deum, Queretarensi Ecclesiae eum praeficiendo, providere voluisse, non admodum obscurum videtur. Cùm enim haec Queretarensis Urbs ibi sita sit, quò frequentissimae adiri ac faciliores viae confluunt, inde etiam facillimè quaqua-versus tanti luminis radios spargi decebat. At enim clarissimum Episcopum non suae tantùm Ecclesiae illu-

minandae, sed etiam caeteris à Deo lumen datum, salus, columenque rerum: ipsa historica documenta monstrarunt. Nec omittendum, prae caeteris Ecclesiis huic, speciali dono, à Deo tantum decus, tantumque felicitatis sperandum non incongruum videri. Imò etiam id Dei pietati congruere videbatur. Cui, ut fidelibus populis denegare numquam aut procrastinare; sed potius retribuere, idque protinùs, praemia maximè cordi est: ità et eorum necessitatibus subveniendis apta, imo et aptissima sapienter ac misericorditer largiri beneficia. Quid verò Ecclesiae longioris viduitatis aerumnà confectae; quidve filiis amissi Parentis dolore desolatis, consolationis aut levaminis: populo praesertim pietate in Deum, filiali erga Beatissimam Dei Genitricem devotione, et Catholicae fidei professione, quàm qui maximè praestanti: aptius quidnam, aut Dei magis pietati consonum, quàm ipsi Ecclesiae eum Praesulem praeficere, cujus gloria in ipsam ac decus redundaret? Nec verò à divinà largitate anteacto tempore accepta beneficia huic refragabantur spei. In quibus nec minimum illud, quodque memoris animi sensu praedicandum, cujus tunc tam praeclarum sperabatur praemium. Etenim illud etiam fuerat divinae pietatis beneficium, quòd Queretarensis plebs, non obstantibus iis, quibus ad impietatis et corruptorum morum viam ingrediendam ex vicinià, ut ità dicam, incitabatur: Catholicae veritatis apprimè tenax; neque, prout ex temporum calamitate formidandum, à moribus suae fidei consentaneis descivisset. Deo igitur misericorditer providente, Deique ipsius Genitricis ope splendidiori in dies lumine populum suum lactificante, illa tandem feliciter illucescebat dies, cùm post longam Ecclesiae viduitatem, vir pietate, ingenio, et scientià non tantùm Theo-

logicâ, sed etiam historicâ eruditione et litterarum humaniorum laude praeclarus; quique undevigesimi nostri calamitosi saeculi indolem, conditionem, vulnera non theoreticis modò et privatis elucubrationibus, sed etiam ex publicis rerum eventibus, luctuosâ tempestate praecipuè, et optimè comperta haberet; et peritissimè, remedia malis adhibendo, tractâset: idemque fortitudine, benignitate, omni denique virtute praestans, utpote feliciter à Deo in dulcedinis benedictionibus praeventus: humili et parvae ipse maximus praeficeretur Ecclesiae.

Cujus, jamjam in Episcopum consecrandi, quanta modestiae ac pietatis lux, et in Venerabilem Illmum. D. D. Vasum de Quiroga, primum Mechoacanensem Antistitem, quàm reverentiae ac devotionis praeclara significatio! Cujus quàm in se ipso imaginem fideliter expresserit, ejusque esset quasi virtutis haeres eximiae, Noster Praesul in iis quae ante omnium oculos fulgebant, spiritus paupertate, et ad Dei gloriam zelo numquam laboribus exhausto, abunde comprobavit.

An verò silentio praetereundum id, quod modestiae, quae in prosperis maxima refulget, specimen praebuit: cum, jam ad suae Dioecesis Episcopalem Urbem pergens, breviori omissâ viâ, longioremque arripiens, tempore anni alieno, ipseque valetudine haud satis firmâ, quamprimum difficiliori itineri se commisit? Tunc verò, publicam et sollemnem refugiens civium receptionem, quasi subito fideli populo praesens factus, publicum nihilominus amoris ac venerationis accepit ejusdem populi testimonium; qui in Dei domum, ut ibi Deo debitae redderentur grates, suum jam diu expectatum, sibi tandem feliciter in nomine Domini advenientem Praesulem comitatus est euntem.

Ex eâ verò die, quâ populo Parens, quâ Queretarensi Ecclesiae Sponsus divinitus est redditus: quae et quanta verae sapientiae documenta ex ipsius et dictis, et scriptis, et factis promanarint; quantoque pro Domini gloriâ procurandâ zelo adlaboraverit enarrare, aut saltem enumerando indigitare mihi admodum difficile, imò ferè impossibile videtur. Cum illius igitur vitae rationem hujus temporis spatio, non prout res ipsae postulabunt, sed pro mei tenuitate ingenii pressim, et jejunè forsân, exponere satagam, mecum benignè agatis opus est.

Quanto igitur ad perfectionem et veri nominis sanctitatem adipiscendam animi sui studio ac contentione raperetur! Illud scilicet altè suo cordi repositum: *Sancti eritis, quoniam ego Sanctus sum* (1). Orationi, studio, negotiis expediendis totum vitae spatium insumebat. Cunctis profectò, Clericis praesertim, eum adire cupientibus, etiamsi resalutandi tantum causâ id facerent, aditus facilis patebat. Omnibus affabilis, et benignus; sui verò severus exactor. Etsi maximo defatigaretur labore, brevi tantum somno indulgere. Mensâ sobrius; vestitu asperiori usus. Etsi infirmâ valetudine, sibi non prospicere. Quod verò sibi denegabat levaminis, alteris tamen, coelesti prudentiâ ductus, auctor erat ut, datâ occasione, concederetur. Vana respuens, solida tantum sequi: veritate solummodo et bono delectari.

Cum autem domus Domini zelo esset accensus, Templorum nitor, sacrorum vasorum, sacerdotalium vestium, suppellectilis denique templorum mundities; missarum, quàm frequens dabatur, in Ecclesiis celebratio; divini eloquii praedicatio; cultus decus et sollemnitas illi maxima et assidua sollicitudo.

(1) I. Petr. I, vers. 16.

Ut verò Sacerdotes eâ morum sanctimoniâ fulgerent, quam et ipsa dignitas Sacerdotalis exigit, quaeque populis ad imitationem sanctitatis simul exemplum foret et stimulus: quanto zelo adlaboraverit, omnibus perspectum: utque pro ipsorum Sacerdotum paucitate, neque eâ obstante, populi spiritualibus subveniretur necessitatibus, sacramentorum quotidianae administrationi sufficienter consuleretur, omnibus denique provideretur sapienter.

Quanto animarum zelo, ut populum sibi comissum, in fide et charitate tum in Deum, quum verò ad invicem, omnes demum omni bono firmaret! Nec frustra. Deus quippe humilibus opem ferre praesertissimam in deliciis habens, Praesulem Nostrum in sublimiori locaverat, ut quasi lucerna ardens et lucens, suo non modò gregi, sed etiam Mexicanæ Ecclesiae universae praeluceret. At enim magis in dies charitatis accensus flammis, à Deo acceptum lumen fidelis administer spargere delectatus, charitate, quâ ipsius cor fervens erat, cunctorum corda flammescere satagebat.

Sacrosancta igitur Religionis dogmata, fidei nostrae ab Ecclesiâ proposita, quaeque singulis essent in praxim deducenda officia, perspicuè et accuratè exponens: gravi, sedulâ, perpetuâ ad pietatem, et charitatem et justitiam, ad omnigenam denique virtutem adhortatione, nec molestiis fractus, nec aliis ferè innumeris sui Officii muniis praepeditus, nec temporis angustiâ coarctatus, supersedebat. Ut pastorali prorsus sollicitudine studebat, et piorum animos in bono obfirmari, et peccatores à deviâ perditionis ad rectum salutis tramitem deduci! Quàm verò, sive per seipsum, sive per alios ejus zelo exercendo fideliter cooperantes, iisque remediis ad mala avertenda adhibitis, quae tempori, caeterisque rerum, et personarum

adjunctis magis congruere coelestis planè prudentia suggesserat: et discordes animos in concordiam adduci, et pericula et scandala arceri, solers, iisque saepenumero non frustra, incumberet!

Omnes, et suos, et caeteros quoscumque affabilitate, longanimitate, charitate effusus, ut filios in Domino complectens, non modò sibi ipse, de quo nec tantisper cogitans, ut privatus; sed etiam, id quod maximè sibi cordi, Domino devinciebat.

Cùmque, sive praeceptis, sive consiliis adhibitis procederet, prudentissimum ubique se ostenderet; vique ipsius charitatis ageretur; et quamvis malorum interdum acerbitate compulsus, atque quorundam in malo obstinatione coactus, severiorem se gereret, charitate tamen ad id etiam adductus: quia ipsum etiam Christi charitas urgebat. Hinc factum, ut ejus exemplo omnium animis illud fuerit inculptum: *Sectamini charitatem: aemulamini spiritualia* (1).

Domi parvam familiam alebat. Nec mirum: cùm viduis, et orphanis, omnitusque calamitate oppressis, paternâ prorsus sollicitudine providens, alia sibi familia foris esset; magnus scilicet pauperum grex, quorum subveniendis necessitatibus, et per se ipsum et per alios, praesertim verò per socios Collationum Sti. Vincentii à Paulo, diligenter, magnisque saepe, pro reditu suorum tenuitate impensis, invigilabat. Egregius sic imitator Domini Nostri Jesu Christi, *qui pertransiit benefaciendo* (2).

Sed ex his quibus populum suum ad fidem et charitatem informabat, illud forsitan velut praecipuum commemorandum: in quo, dum et coelestis sapientia et fortitu-

(1) I. Corinth. XIV, vers. 1.

(2) Act, X, vers. 38.

do, nec non emicaret charitas: pastoralis certè sollicitudo praefulsit. Cùm etenim veritati et errori aequandis saeculi spiritu enixè adlaborante, eò dementiae recentiore tempore ventum esset, ut quae tantùm verae fidei ejusque professioni, ratione ipsâ duce, competunt libertas, et jura; eadem errori ejusque propagationi sancirentur: Praesul Noster ut mala hinc impendentia et fidelem populum cavenda moneret, et Episcopali auctoritate potenter propulsaret: quantâ sese pastorali sollicitudine gessit! Dumque ii, qui se ipsi Evangelicae praedicationis ministros venditantes, ad Queretarensem Dioecesim et Urbem introgressi; voceque et scriptis impiae novitatis monstra proponentes, magnaue jactantes, ad fidei evertendum, imperium, quasi collatis signis propiùs accederent: quàm feliciter ille hostiles insidias patefecit, irritos reddidit conatus, impetum retardavit! Interea tamen haudquaquam laesâ charitate, quae scilicet ut praescribit: *Diligite homines*: id etiam praecipit: *Interficite errores*. Quae quidem ità facta, ut charitas non modò, sed urbani etiamnum moris ratio servaretur egregiè.

Quid verò de Pastoralibus litteris, quibus in perditorum hominum mores invehebatur? quid de iis, quibus patresfamilias ad filios christianis moribus informandos adhortabatur? quidve de illis, quas edidit illius exstirpandae causâ labis, quae haud infrequens, idque civili quadamtenus protegente sanctione, hodie contractibus irrepere solita? quidve de caeteris sapienter et opportunè in lucem editis litteris, quaeque pastoralis suae sollicitudinis praeclara fuère documenta? Quae adeo vel ex eo constat fuisse, quòd gravissimo aliorum Mexicanae gentis Episcoporum judicio fuerint comprobata: cùm eorum plurimi ad suum quisque gregem transmittenda, et suo

quoque nomine obsignanda curaverint. Ut verò sic non modò Ecclesiae suae, sed etiam universae Mexicanae genti Angelus constitutus videbatur!

Illud verò planè divinitus provisum. Etenim, jam diù erat, quòd catholicae Ecclesiae navis, crebrescente procellâ, ingravescentis maris fluctibus jactata, insidiosis assentatoris hostis vocibus ad naufragium, pro humanâ, fallente sed enim, opinione, certissimum vocabatur. Etsi verò ingeminatis et insolitis mare agitaretur fluctibus: ea, divinâ spe immota, nec scopulis illidi, neve in profundum mergi; non à rectâ, quâ tendit, viâ dejici formidans, sed nec vel minimum deflectere: à Deo nimirum ipso sibi adfore, in finem usque saeculorum, et promissum firmiter sperabat, et coelitus immissum experta jugiter auxilium. Sed qui Ecclesiae universae adeo sapienter providet, ejusdem etiam membris, fidelibus populis, misericorditer prospicit. Ad Mexicanae igitur gentis bonum, divino provisum consilio, ut sicut olim, difficillimae cum exorirentur quaestiones, ad parvae Hipponensis Dioecesis Episcopum, Augustinum omnes intenderent: sic etiam nunc ad Queretarensem Episcopum nostratum omnium converterentur oculi.

Quid verò de eo, quo Clericis scientiâ et virtute informandis, et verae sapientiae, caeteris ut, prout decet, praefulgerent, amore accendendis, divino prorsus zelo rapiebatur? Non ille siquidem aeris penuriâ, neve recenter erectae Ecclesiae innumeris prope difficultatibus deterritus: ea verò potiùs omnia prudentiâ, consilio, labore, oratione verò praecipuè, et, Deo se protegente, constantis animi fortitudine superans: illud, in quod omnia sua vota collineabant, obtinuit: ut, Clericis scilicet praesertim efformandis; eorum sed etiam, quorum alii aliam vitae profes-

auri rationem, disciplinis sese informari cuperent, gressibus optimè dirigendis, Seminarium erigeret. Quod, cum et optimae institutionis ordine, et christianis moribus alumnos informandi studiosissimam et prudentissimam ratione fuerit adeo sapienter constitutum: praeclaram etiam apud externos ab ipso suae erectionis momento existimationem adeptum; Queretarensis maximis Dioecesim beneficiis cumulaturum licet augurari.

Quid de iis, quae, corporis etsi viribus fractis, aequo semper et alacri pertulit animo, dum Dioecesis Visitationem suscepit? Illi etenim, quin sese itineri committeret, ut populos singulatim per seipsum inviseret, non infirma vel minimum obstitit corporis valetudo. Non inclementia coeli; non horrescens nimbis, imbrisque effusis madidus aër; non aestus ac frigoris incerta lege ad invicem succedentium molestia; non viarum anfractus; non vel terrae praerupta, vel abrupta montium; non devia, non invia; non illum denique victus ipsius penuria, aut protegentis tecti carentia: ab iis, quae Apostolico zelo peragenda susceperat, deterruere. Itaque populorum in spiritualibus conditionem, sacerdotum vitam et mores per seipsum agnoscens, omnibus opportunè providebat. Quot verò et quanta coelestis sapientiae documenta, hanc tam feliciter datâ occasione, populis ex ipsius ore Pastoris promanare! quae memoriae fideliter ac reverenter commendata, et sanctè in praxim aemulanterque deducta: citra omne dubium est, maximo ipsorum bono et contulisse, et in perpetuum collatura.

Sed dum, corporis licet viribus fractus, at infractus animo, cuncta mala propulsando, bona cuncta promovendo aderat; incoepata dum prospera prosperrimi consequantur exitus; cumque non sibi dispar, imò majori in dies

apud Deum et homines gloriam effulgeret: ecce, insperantibus cunctis, proh dolor! afflicta dudum gravescit valetudo; et quotquot ei invigilant assidue, omni prorsus labore, omnique animi ac virium contentione ei supersedendum dolentes conspiciantur.

Quo tristissimo jam impendentis calamitatis praenuntio illicè pervulgato, quam omnium animis de tanto Viro anxia sollicitudo! quotque pro ejus salute ad Deum preces et vota! Quae, si Ille, qui vitae nostrae tempora praefinit, exaudiisset.! Sed longius quae abesse credebatur nuper, festinat, instat, suprema accidit hora!

Quantus in tantâ Ecclesiae calamitate stupor illico! moeror quantus et gemitus, lachrymae, planctus, desolatio! Quanta in unius funere omnium rerum funera! quot ruinae! Cum Ecclesia Sponsum, filii Parentem, discipuli Magistrum; omnes denique miseri, orphani ante omnes, et viduae, sed praecipuè virgines Deo sacratae Patrem, consolatorem, ac de sua tenuitate ipsis qui providè ac munificè largiri consueverat, ereptum ingemiscerent. Sacerdotes illo, qui cunctis passim occurrentibus difficultatibus enodandis; qui animos usque sibi ad praeliandum praelia Domini adflere; etsi corpore absens, suae tamen sapientiae, prudentiae, fortitudinis auxilio, robore, lumine ubique, nuper adhuc, praesens aderat: subito se destitui dolerent. Omnes denique omnium ordinum cives Virum, qui affabilitate et modestiâ majestatem ac gravitatem temperabat; qui justitiae severitatem prudentiâ regibat; qui in nullo sibi indulgens, aliis naviter providere suum esse ducebat: illum demum, qui superioris aetatis maximis viris ita sit comparandus, ut vel futuris temporibus à sapientissimo quoque et meritissimo haud facile possit superari.

Sed proh dolor! heu moeror! illud unum superest: tantum Virum, desiderare; et tùm Ecclesiae publicam, quum privatam nostram calamitatem ingemiscere.

Ast fallor egregiè. Illud namque nostra maximè refert, cùm divinae largitatis munere tanto perfrui bono fuerit datum; Praesulis eximii virtutes, et sapientiam, benefacta, doctrinam, grati animi sensu usque recolere; et ad Dei ipsius gloriam in omnem posteritatem sempiternâ memoriâ propagare! Illud verò praecipuum, ut, eo exemplari ante oculos proposito, omnigenae stimulus virtutis animis intuentium accendatur: quò ejus vestigia insequentibus mala propulsentur, bona confoveantur cuncta, roborentur, augeantur!

Eja ergo, Auditores charissimè, vosque praesertim optimam in Ecclesiae et Patriae spem adolescentes, nostri Praesulis decus et corona; qui, ex hoc, quòd hisce tum privatis, tum rebus publicis, calamitosis ac certè ex hominum memoria luctuosissimis temporibus, coelesti ejus sapientiae lumine vobis tamquam proprio bono, divinae largitatis singulari prorsus munere, perfrui datum fuerit: Deo dilectissimi facilè evincimini. Eòque vel luculentius, quòd cùm, illo jam etsi coelis reddito, Domini manus non fuerit abbreviata: filialis ad aerumnae levamen, validissimumque in adversis rebus praesidium, divinitus illi Successor dignissimus, nobis Parens et Pastor amantissimus felicissimè advenerit. Quorum, si coelesti refertis sapientiâ documentis sedulò intendentes, Ei qui *via est, et veritas et vita*, intimo praecordium affectu jugiter inhaeamus, nihil unquam formidandum: et si hujus saeculi fluctibus in immensum succrescentibus, saeviori et in dies furente procellâ, omnia susque deque permixta; ipsius civilis societatis bases concuti, ac

poene nutantes; ipsique mundo ruina impendere videatur. Quandoquidem navis, cujus Deus ipse gubernacula dirigit, fluctuum cumulos feliciter superans, ad optatissimum tandem portum salvos et incolumes referet. Cùmque jam dabitur fidâ patrio in littore statione potiri, illud etiam perpetuò ingeminare: *Laetati sumus pro diebus quibus nos humiliasti, annis quibus vidimus mala* (1).

Te, igitur, Omnipotens Deus, cujus *superexaltat misericordia judicium* (2); etsi pro magnis ad Tui nominis gloriam laboribus susceptis Antistitem nostrum magnâ, quâ pollicitus es, à Te gloriâ donatum piissimè confidimus: attamen, cum judicia Tua abyssus multa sint, et inscrutabiles viae Tuae; suppliciter deprecamur, ut, si quid illi adhuc justitiae Tuae luendum superest, misericorditer condonare digneris; ut ille in eâ indeficientis luminis regione constitutus, in lumine tuo videat lumen, immarcescibilem decoris coronam accipiat, et in eâ, quae omnem sensum exsuperat, ÆTERNA PACE REQUIESCAT.

(1) Ps. LXXXIX, vers. 15.

(2) Jac. II, vers. 13.